

Besenyi Vendel

A PÁSZTOR, AKI NEM HAGYTA EL A NYÁJÁT P.KOVÁCS KRISTÓF 1914-1944

A közelmúltban, 2009-ben ünnepelte a katolikus világegyház a ferences szerzetesrend megalakulásának 800. évfordulóját. Jászberény ősi ferences város, Szent Ferenc fiai a XV. század közepétől mintegy fél évezreden keresztül az 1950-ben történt kényszerű távozásukig fejtették ki áldásos tevékenységüket városunkban. Barátok voltak a szó szoros értelmében, a nép barátai. A történelem folyamán sok nélkülözésben és szenvedésben is volt részük, s többen a hitük és elveik mellett való kitartás, kiállás érdekében a vértanúhalált is választották.

A magyarországi ferences rendtartomány az elmúlt esztendőben hét magyar vértanúhalált halt szerzetes boldoggá avatási eljárását kezdeményezte. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 2010 decemberében hozott döntése alapján támogatja ezt az ügyet. Az ügy aktái a híradások szerint már Rómában vannak. A hét szerzetes egyike: Kovács Kristóf kinek neve a jászberényi II. világháborús emlékművön is olvasható.

A városhoz való kötődése nemcsak szerzetesi mivoltából adódik, hiszen itt született 1914. december 16-án. A keresztségben az István nevet kapta, a rendbe való belépéskor vette fel a Kristóf nevet, mely Krisztushordozót jelent. Édesapja Kovács István, ácsként kereste kenyerét, s mellette csekélyke földterületén gazdálkodott. Édesanyja Bóta Mar-

cella a család háztartását vezette. Istvánnak még két testvére született: József 1918-ban (†2005) és Károly 1922-ben.

A négy elemi elvégzése után 1925-ben beiratkozott a helyi József Nádor reálgimnáziumba, ahol az 1932/33-as tanévben sikeres érettségi vizsgát tett. Gimnáziumi éveit alatti kitűnt könyvkötői tehetségével. Az intézetben mai szóval élve könyvkötő szakkör működött, feladatuk az intézet elhasználandó könyveinek újrakötése volt. IV. osztályos korától a VIII. osztály befejezéséig tagja volt a szakkörnek, melynek 3 éven keresztül (V-VI-VII. osztályos korában) a vezetője is volt. Ez irányú munkájáért minden évben dicséretet kapott. Osztályából 28-an jelentkeztek érettségi vizsgára, közülük 26-an sikeres vizsgát tettek. A 26 főből 13-an jelentkeztek papi pályára, közöttük ő is.

Érettségi után Szent Ferenc rendjébe kérte a felvételét, a szerzetességre érzett elhivatottságot. Példaként állt előtte a jászberényi barátok elhivatottsága és áldásos tevékenysége (a rend ebben az időben élte virágkorát Jászberényben) és szülei, főleg pedig Bóta nagymamája (Bóta Istvánné Hartyányi Mária †1945. április 9.) buzgó hite és mély vallásos elkötelezettsége. A Bóta nagymama ferences harmadrendi tag is volt. Teológia tanulmányait Jászberényben és Gyöngyösön végezte. 1928 és 1941. között a ferences rend Hittudományi Főiskolájának bölcséleti tagozata Jászberényben működött. A papságra tanulók az első két évet itt végezték, a további 3 évet pedig Gyöngyösön.

Kristóf atyát 1938-ban Gyöngyösön szentelték pappá. Első szentmiséjét Jászberényben a Barátok templomában mondta.

1938. és 1942. között hol teljesítette rendi kötelességét, nem tudjuk. 1942-ben alapították Debrecenben a nyilastelepi kolostort, oda helyezték. Egy évig szolgált ott, majd 1943-ban, az ugyancsak újonnan alapított újvidéki rendházba kapott diszpozíciót. Rendtársai kiváló nevelőnek tartották, a hívek szerették. Egyik rendtársa Kamarás Mihály elmondása szerint érezte, hogy rövid életű lesz és azt is, hogy erőszakos halállal fog meghalni. Mintegy ezt bizonyítja az is, amikor 1944-ben szabadságon itthon volt, elbűszűzött a hozzátartozóitól.

1944. őszén, amikor a front közeledett Délvidék felé, a rendház értékeit felvitte a budai központba. A tartományfőnök jóindulatúlag figyelmeztette, jó lenne, ha nem menne vissza Újvidékre, mert a szerbek bevonulása után számíthat azok bosszúálló tevékenységére. Kristóf atya visszautazott, "úgy vélte ha jó pásztor akar lenni, akkor most itt az alkalom, hogy ezt bebizonyítsa. Közelednek a farkasok, akik a nyájra törnek, s ha a legfőbb pásztor úgy kívánja, akkor neki életét kell áldoznia juhaiért - nem pedig elmenekülnie" - írja róla Hetényi Varga Károly.

1944. október 20-án az utolsó magyar katonai és csendőralakulatok is elhagyták Újvidéket, október 23-án pedig bevonultak a városba a szovjet és szerb csapatok, akik kegyetlenkedni kezdtek. Kristóf atya tudta, ha a szerbek visszatérnek a Délvidékre, a magyar lakosság nem számíthat kíméletre. De tudatában volt annak is, hogy egy pap nem hagyhatja el őrhelyét, csak akkor, ha minden híve elköltözött. Rendtársaival és sok hívével együtt október 23- vagy 25-én vették őrizetbe őket. Először a péterváradai erődbe terelték valamennyiüket, majd hosszú gyalogmenetbe a Szerémségbe, Indija falu felé hajtották őket. Útközben a partizánok vasvesszővel és puskatussal verték őket és főleg pedig a papokat. - Kristóf atya lába súlyosan megsérült, majd egy katona bajonettel felhasította az oldalát, valaki pedig fejbe vágta, és dőlt belőle a vér. Ekkor már Indija határában voltak. Társai megittatták, de szájából véres víz csorgott vissza. Kamarás Mihály atya volt mel-

lette, utolsó szavait neki mondta: "Sic debuit esse." - Így kellett történnie. Egy arra haladó szovjet teherautó felvette a szenvedő Kristóf atyát, azonban egy ór felugrott a platóra és agyonlőtte. -1944. november 2-át írtak ekkor. - Holtteste a Szerémségben Indija határában tömegsírban várja a boldog feltámadást.

Kristóf atya hú maradt a rábizott hívekhez, s ez életébe került. Neve a jászberényi II. világháborús emlékművön meg van örökítve, azonban személye még itt Jászberényben is kevésbé ismert, a Katolikus Lexikon sem említi a nevét. - Egyszerű, szerény ferences barát volt.

Emlékét őrizzük meg az utókor számára.

Felhasznált forrásmunkák:

- „, Te meztelen Krisztus hol hagytad az ingedet?”

Kapisztrán szent Jánosról nevezett Ferences Rendtartomány és Vigilia Kiadó -2000.

- Hetényi Varga Károly: Szerzetesek a horogkereszt és a vörös csillag árnyékában - Márton Áron Kiadó - Budapest- 2000.

- A Jászberényi József Nádor Gimnázium évkönyvei 1925/26 - 1932/33. tanévek.